

OPONENTSKÝ POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

Téma: Princíp sociálnej spravodlivosti v právnom poriadku Slovenskej republiky (reflexie v sociálnej práci)

Habilitant: Dr. h. c. JUDr. Ing. Vlastimil Vicen, PhD.

Oponent: doc. PhDr. Milan Tomka, PhD.

Cieľom habilitačnej práce je „analýza pojmu „sociálnej spravodlivosti“ v reflexiách v sociálnej práci, a to vo svetle všetkých súvislostí, ako napríklad teoretických, analytických, komparatívnych, empirických, dejinných a pod.“, pričom, ako sám autor uvádza, „cieľ habilitačnej práce nespočíva v predložení univerzálnej definície pojmu „sociálna spravodlivosť““. Autor konštatuje, že „princíp sociálnej spravodlivosti je vo svojej podstate nedefinovateľný z dôvodu, že ide o tvárny teorém, determinovaný v rôznych časových obdobiach rôznymi okolnosťami.“ Spravodlivosť však vyjadruje neutíchajúcu snahu ľudského spoločenstva o priblíženie sa k nej.

Predkladaná habilitačná práca skúma jeden z „najproblematickejších“ princípov v sociálnej politike a sociálnej práci. Je veľmi precíznym prehľadom teoreticko-praktických aspektov pojmu spravodlivosť, respektíve jej subsidiárnej podoby, sociálnej spravodlivosti. Uplatnením rozsiahlych vedomostí a skúseností je k dispozícii dielo, ktoré má encyklopedický charakter, najmä vo vzťahu k pojmovým paralelám a vzťahovým súvislostiam s termínmi, ktoré problematiku spravodlivosti imanentne dopĺňajú alebo definujú jej odtiene v rôznych sférach spoločenského poznania. Do centra pozornosti sa opakovane dostávajú otázky základných práv a slobôd, osobitne otázky ľudskej dôstojnosti a rovnosti. Alternatívne je problematika skúmaná na pozadí procesov, napr. spravodlivého posudzovania, rozhodovania, trestu, či sankcie v prípade porušenia právnych noriem. Autor postupoval systematicky prostredníctvom vymedzenia kľúčových filozofických úvah o spravodlivosti cez jednotlivé druhy spravodlivosti, reflexiu právnych odvetví v Slovenskej republike až po definovanie legálnej spravodlivosti a práva na spravodlivý súdny proces, ktorému obsiahlu pozornosť v texte náležite vysvetlil. Autor postupoval pri skúmaní dominantne cez prizmu práva, a to s vedomím, že sa tomuto teoretickému konštruktú venujú viaceré vedné disciplíny. Možno len súhlasiť, že zvolený postup bral na zreteľ najmä „právnu teóriu, súdnu judikatúru a aplikačnú prax“, deklarovaným systémovým väzbám „na

dosiahnutú úroveň vedy, teórie a praxe sociálnej práce” sa však autor venuje skôr sekundárne. Jednou z kľúčových kapitol mohla byť kapitola 4, v ktorej je avizované spracovanie problému sociálnej spravodlivosti v teórii a v právnej regulácii sociálnej práce. Vzápätí však je nutné súhlasiť, že spravodlivosť nie je “možné izolovať od práva, resp. naopak. Medzi spravodlivosťou a právom, ako aj právom a spravodlivosťou existujú trvalo nezrušiteľné väzby”.

Predkladanou prácou autor preukazuje nielen široký teoretický prehľad, čo dokladá aj bohatým zoznamom bibliografických odkazov a kvalitou spracovaného textu, ale aj praktickú erudíciu, ktorá je zrejmá funkčným analytickým a syntetickým prístupom vychádzajúc zo súčasnej legislatívy a judikatúry, no prejavuje sa tiež pri odhade budúceho vývoja alebo možných problémov pri zachovaní súčasného stavu. Habilitačná práca je komplexnou prehľadovou štúdiou o spravodlivosti ako fenoméne, ktorý v rôznych epochách nadobúda nové významy a s ohľadom na vyššie uvedené kvalifikovane zachytáva aktuálny stav veľmi dynamického a mnohodimenzionálneho pojmu.

Habilitačná práca jednoznačne spĺňa kritéria kladené na tento druh prác, a preto ju odporúčam akceptovať v rámci habilitačného konania.

V Nitre dňa 14.12.2019

doc. PhDr. Milan Tomka, PhD. v. r.